

DOMOV JESENE ŽIVOTA

www.domovjesenezivota.eu

J E Š E N Á Č Í K

č. 3 / 2024

občasník klientov a zamestnancov

Redakčná rada : kolektív zamestnancov sociálneho úseku

Na všetky fotografie uverejnené v občasníku máme súhlas dotknutých osôb.

Materiál je čerpaný aj z internetu.

Milí klienti,

v týchto pár slovách, by som vás chcela pozdraviť pri príležitosti Mesiaca úcty k starším.

Starnutie a staroba sú prirodzenou súčasťou životného cyklu človeka.

Aký je rozdiel medzi starobou a starnutím? Starnutie je nezvratný biologický proces. Je univerzálny v celej prírode a začína sa narodením človeka. Výsledkom procesu starnutia je staroba. Ľudia starnú rozdielne. Tieto individuálne rozdiely závisia od zdravotného a psychického stavu človeka, od jeho rodinného zázemia, vzťahoch s inými ľuďmi, od vlastného sebaopíjania, od hodnotového systému, či postojov. Veľký vplyv má aj celkový vývoj života človeka a spôsob jeho života.

Je staroba choroba? Nie, nie je! Tento mýtus je už prekonaný. Telo a myseľ sa dajú vytrénovať, aby fungovali lepšie a zdravšie aj v neskoršom veku. Dnes už vieme, že telo a myseľ dokážu znova a znova obnovovať svoje schopnosti. „Problémy staroby“ možno výrazne obmedziť výživou, aktivitou, spôsobom myslenia, životným štýlom i životným prostredím.

Ako vnímajú vlastné starnutie a starobu samotní seniori? V podstate trojako. Niektorí sa s ňou ťažko zmierujú a správajú sa nepriateľsky voči svojmu okoliu. Iní zaujímajú odmietavý postoj k vlastnému starnutiu, ťažko prijímajú svoj reálny vek, príliš si zakladajú na svojej nezávislosti a výkonnosti. A napokon tretia skupina prijíma starnutie tak, že si užíva výhody spojené s vekom a dôchodkom, napr. to, že nemusí ráno vstávať do práce, nemá zodpovednosť, teší ju odpočívať.

Aké majú možnosti seberealizácie dnešní seniori? Seniori žijúci v domácom prostredí môžu využívať aktivity v kluboch dôchodcov a v centrách pre seniorov, či edukačné aktivity v rámci akadémií a univerzít tretieho veku. Seniori žijúci v zariadeniach sociálnych služieb môžu využívať terapeutické a aktivizačné programy organizované samotným zariadením.

Najvhodnejšie sú pre seniorov tvorivé a praktické činnosti, aktivity v prírode, spoločenské činnosti, edukačné aktivity a náboženské programy. Čo sa týka pohybovej aktivity, ideálna je pre seniorov chôdza.

Aktivita ako taká je prevenciou nesebestačnosti. Udržiavanie i nadväzovanie nových kontaktov, spoločné stretnutia s rovesníkmi i prehlbovanie medzigeneračných väzieb majú pre kvalitu života v starobe veľký význam. Ponuka aktivít však musí rešpektovať individuálne možnosti i prania každého človeka. Akákoľvek aktivita, či už sociálna, fyzická alebo psychická, dáva životu zmysel a pocit naplnenia.

Prajem vám, aby ste aj túto etapu svojho života prežívali plnohodnotne a dôstojne.

S úctou vaša riaditeľka

Úsmev

Svet nemá slzy rád,
často ňa vysmeje ,
smútok je zlý kamarát ,
úsmev je liek, s ním každému dobré je.

Na dieťa usmej sa, úsmev opätuje.
Dospelý človek sa úsmevu len čuduje.

Kto smútok rozsieva
smútok bude ťať,
krajšie je usmiať sa
a ľudí mať rád.

Len optimisti prežijú,
svoj život predĺžia si.
Starosti berú s ľahkosťou,
nešedivejú im vlasy.

Mať stále dobrú náladu je dar,
čo nemá každý.
No takéhoto človeka si zapamätá
každý.

*Autor : p. Helenka Tóthová
klientka pavilónu B1*

JESEŇ

Jeseň je krásna farebná sloha,
zvlášť keď už lístie padá.
Je taká nežná, malebná
a stále ju mám rada.
Prechádzky tichým chodníčkom,
lúky zaliate slniečkom,
všade ovocie, vínná réva,
celý kraj hojnosťou, chlebom spieva.

Otvárajú sa školské brány,
dupot a džavot detí znie,
choťárom túlajú sa iba vrany,
čas prázdnin rýchlo pominie.

Hľa, znova sú tu povinnosti,
už opäť nastal školský čas.
Jeseň však všetkých stále hostí
a vyvoláva radosť v nás.

Jeseň je krásna, je najkrajšia snáď
zo všetkých ročných období.
Chceli by sme ju po celý rok mať,
sŕa obraz všetko ozdobí.

Jeseň je ako detská pieseň,
vyvoláva úsmev na tvári,
nepozná našu ľudskú tieseň,
je štedrá a sladká ako lekvár v pohári.
Zavaríme si z nej na zimu tuhú
a budeme užívať keď napadá sneh
a mrazy udrú,
dobroty budeme košťovať.

*Autor : p. Helenka Tóthová
klientka pavilónu B1*

Na námestí v jednom meste sa mala konať zaujímavá akcia. Jej organizátori sa rozhodli, že sa pokúsia o zápis do knihy rekordov. Chceli, aby sa na námestí zišiel čo najvyšší počet ľudí, ktorí o sebe tvrdia, že sú dobrí. Správa o akcii sa rozniesla po meste ako víchor. Ľudia sa hneď začali v duchu deliť na dobrých a na tých, ktorí sa

budú na súťaž iba z diaľky pozerateľ. V deň súťaže sa začali schádzať na námestie a každý z nich sa podľa uváženia postavil buď na súťažné miesto, alebo do hľadiska. Dobrých ľudí bolo najviac a publikum bolo zložené zo zlých a tých, ktorí si o sebe myslia, že nikdy nebudú takí dobrí, ako by chceli byť. Hneď po registrácii sa začala medzi súťažiacimi prechádzať porota a pýtala sa ich, prečo si o sebe myslia, že sú dobrí, zlí alebo nie dosť dobrí. Prví mali odpovedať zlí. Najčastejšie odpovede boli, že sú zlí preto, lebo sú medzi nimi zloději, neverníci, násilníci, podvodníci, opilci i lenivci. Nerobili vo svojich životoch skoro nič dobré, len sa tak "krútili" medzi problémami a paragrafmi. Ako druhých sa pýtali tých, čo si myslia, že sú dobrí, prečo si to o sebe myslia. Odpovedali skoro zhodne, že sú dobrí, lebo nikdy nič neukradli, neboli neverní, s nikým sa nesúdili, dodržiavajú zákony, majú fungujúcu rodinu, stálu prácu, veľa známych a plno koníčkov. Ďalšia odpovedala pani, že dobrá je preto, že sa stará o rodinu, o dom, záhradu, spieva v zbore, veci, ktoré jej netreba, dáva na charitu, do susedov sa nestará, svojim deťom sa do životov nemieša, nikam nechodí, len sa pekne stará o seba. Jednoducho, dobrá žena.

Napokon prišla porota aj k skupinke, v ktorej si ľudia mysleli, že nikdy nebudú "dosť dobrí". "Čo to znamená?" Pýtala sa porota. Odpovedali, že sa k zlým nepostavili preto, lebo nerobia zlé skutky naschvál. Nie sú medzi nimi násilníci ani klamári,

nekradnú, nesmilnia ani sa neopíjajú. Preto si myslia, že tam nepatria. K dobrým sa nepostavili preto, že práve "dobrí ľudia" si o sebe myslia, že sú takí správni a spravodliví, že často začnú byť pyšní, egoistickí a úplne nepoužiteľní pre tých, ktorí pomoc skutočne potrebujú. "Dobří ľudia" sa utešujú tým, že nerobia nič zlé. Lenže oni nerobia ani nič dobré. Susede zlé nerobia, ale ani jej nepomáhajú. Deťom sa do životov nemiešajú, ale ani

nápomocní im nie sú. Na charitu síce dávajú, ale iba to, čo im zavadzia, nie to, čo núdzni potrebujú. Nestarajú sa o chorých, o chudobných, nenačúvajú smutným, netešia sa s radujúcimi, nepomáhajú tým, čo pomoc potrebujú, zlé konanie nenapomínajú s láskou, ale s odsúdením komentujú. Zákony dodržiavajú, ale zákon lásky nepoznajú. Nerobia zlé skutky, ale ani dobré. Skutky lásky im nehovoria nič.

Obeta, služba, pomoc, pokora i odpustenie v ich životoch miesto nemajú. Preto, podľa nich tvrdiť o sebe, že "som dobrý", je nie práve najšťastnejšie konštatovanie. Preto si myslia, že nikdy nebudú "dosť dobrí". Porota nakoniec súťaž zrušila...

Ved' človek má v živote toľko možností konať dobro, tak veľa príležitostí pomáhať, v každom je úžasné srdce, ktoré je schopné každého objasť a nikdy nebude dosť dobrý na to, aby prestal skutky skutočného dobra a pomoci vykonávať. Stále sa dá viac odpustiť, viac načúvať a potešovať, viac tešiť sa a milovať. Nikto z nás nebude nikdy taký "dobrý", aby mohol so skutkami lásky prestať.

pripravila Simona Šubínová, sociálna pracovníčka, pavilón DAT

.....

V jednom mestečku žila stará žena menom Marta. Každý rok na Sviatok všetkých svätých sa vydala na cintorín, aby navštívila hrob svojho manžela. Avšak tento rok ju v dedine zaskočila mladá žena, ktorá sa pristavila pri jej dome. Povedala, že cestuje z ďaleka a že stratila niekoho blízkeho, no nevie, kde je jeho hrob. Marta sa na ňu láskavo usmiala a navrhla: „Pod' so mnou na cintorín. Nájdeme hrob, pri ktorom môžeš zapáliť sviečku. Možno nenájdeš svojho blízkeho, ale uctíš si pamiatku niekoho, kto tu odpočíva.“ Spoločne sa teda vydali na cintorín, kde Marta pomohla mladej žene vybrať miesto. Keď zapálili sviečku, mladá žena pocítila zvláštny pokoj. Poďakovala sa Marte a spýtala sa: „Prečo mi tak pomáhate, keď ma ani nepoznáte?“

Marta sa zamyslela a odpovedala: „**Sviatok všetkých svätých je o spomienkach na tých, ktorí nás opustili, ale aj o tom, aby sme si navzájom pomáhali. Každý z nás raz niekoho stratí, ale ak si budeme navzájom oporou, bolesť sa zmierni a zostaneme spojení s tými, ktorých milujeme.**“

Mladá žena odišla s vďačnosťou v srdci a Marta vedela, že dnes vykonala dobrý skutok.

Niekedy je to práve súcit a porozumenie, ktoré spája živých aj mŕtvych, a dáva tomuto sviatku hlbší zmysel. Pamätajme na to aj počas tohtoročných novembrových dní, keď budeme osobitne spomínať na našich zosnulých a navštevovať cintoríny.

pripravila Dominika K., sociálna pracovníčka, pavilón B

Odpustenie – obojstranný dar.

Ponáranie sa do spomienok v období okolo sviatku všetkých svätých občas prináša aj pocity viny a krivdy. Každému z nás niekto niekedy ublížil a inokedy sme to my, ktorí sme ublížili. Niekedy si pocit krivdy, nesieme so sebou po celý život. Vtedy prichádza na rad otázka odpustenia. Konceptom odpustenia sa zaoberá pozitívna psychológia, ktorá sa zaoberá skúmaním pocitu šťastia a súvisiacich pocitov pri prežívaní spokojnosti.

Ako spolu súvisí pocit šťastia, prežívanie spokojnosti a odpustenie?

Odpustenie je zmenou postoja k niekomu, kto nám ublížil. Možno Vám napadne: „Mám mu odpustiť? V žiadnom prípade!“, pretože vnímame odpustenie ako akt láskavosti voči tomu, kto nám ublížil. Odpustiť však neznamená zabudnúť, alebo dokonca, že to považujeme za správne. Stále si uvedomujeme, že sa nám stala krivda, máme právo byť nahnevaní a nechceme, aby nám bolo ubližované. Odpustením sa však chceme vzdať negatívnych emócií (hnev, smútok, strach...) voči človeku, ktorý nám ublížil. Vyžaduje si to ochotu zbaviť sa hnevu a zatrpknutosti, ale tiež myšlienok, emócií a negatívneho správania voči tomuto človeku. Vzdávame sa negatívneho hodnotenia ubližujúcej situácie, či človeka a to vôbec nie je jednoduché. Často je to dlhodobý proces. Odpustenie tiež nie je našou povinnosťou, je to našou výsadou a je skôr aktom zľutovania sa.

Štúdie z roku 2007 poukázali, že z odpúšťania ťaží aj odpúšťajúci. Odpustenie prináša odpúšťajúcemu:

- oslobodenie od zranenia a tiež prináša návrat do prítomnosti a oslobodenie od minulosti
- odstraňuje hnev a iné negatívne emócie
- procesom odpúšťania sa stávame silnejšími a získavame nadhľad
- pomáha vylepšiť vzťahy s inými ľuďmi, nielen s vinníkom
- znižuje hladinu stresového hormónu
- odpustením sa zníži krvný tlak a upraví tep srdca

V odpúšťaní i každodennom hodnotení sa často zameriavame na negatívne stránky človeka a nevšímame si jeho pozitíva. A ešte viac ich zabúdame na tom človeku oceňovať. O to viac zabúdame oceniť tých, ktorých vídame každý deň, či sme s nimi prežili veľkú časť nášho života. Skúsme sa v najbližšom období, zamerať na to, za čo sme ľuďom okolo seba vďační. Hlavne to dajme najavo, povedzme to - svojim priateľom, rodine a iným ľuďom okolo nás.

pripravila Mgr. Silvia Valová, psychologička

Bude rok 2024 najteplejším rokom v histórii?

TASR uviedla, že podľa zdrojov agentúry AFP, ktorá čerpá informácie poskytnuté Službami Európskej únie pre sledovanie klímy Copernicus, je veľmi pravdepodobné, že rok 2024 bude najtepleším rokom v histórii.

Podľa sledovania Služieb Európskej únie pre sledovanie klímy Copernicus, bol júl 2024 druhý najteplejší júl od roku 1940 a len o niečo chladnejší ako v roku 2023. Priemerná celosvetová teplota bola 16,91 stupňa Celzia, čo je len o 0,04 stupňa Celzia menej ako v júli 2023. V období od júna 2023 do júna 2024 bol každý mesiac najteplejší v histórii meraní.

Meteorológovia monitorujú javy La Niña. Je to klimatický jav, ovplyvňujúci počasie na celom svete. Zatiaľ čo El Niño predstavuje teplú fázu oceánskej oscilácie v rovníkovej oblasti Tichého oceánu, La Niña je jej studenou fázou. Obidve fázy majú globálny vplyv na počasie, požiare, ekosystémy aj ekonomiky. **La Niña a polárny vír, budú ovplyvňovať jeseň tohto roka.** Zdá sa, že tieto javy ovplyvnia aj situáciu v Európe. Viac zrážok môže očakávať stredná a východná časť Európy.

Suchá jeseň zase čaká väčšinu južnej a západnej Európy, ale aj časť strednej. Z horúcich dní, tak možno skočíme rovno do poriadnej zimy. Ak je vír silný, vzduch prechádza nad severným pólom a udržiava studený vzduch nad ním.

Zástupkyňa riaditeľa Copernicus, Samantha Burgessová uviedla, že naše podnebie sa naďalej otepľuje a ničivé účinky zmeny klímy sa začali oveľa skôr ako v roku 2023. Ich pokračovanie súvisí s globálnymi emisiami skleníkových plynov. Od januára do júla 2023 boli celosvetové teploty o 0,70 stupňa Celzia vyššie ako priemer rokov 1991-2020.

Júl bol najhorúcejším mesiacom v histórii aj v Číne a Japonsku. Rekordné zrážky zas zasiahli Pakistan, lesné požiare spustošili západné štáty USA a hurikán Beryl zanechal za sebou ničivú stopu, keď sa prehnal z Karibiku na juhovýchod Spojených štátov. Aj teplota oceánov, bola v júli druhá najteplejšia v histórii.

LEVANDUĽA

Levandula je poloker, ktorý je obľúbený vďaka svojim modrofialovým kvetom a veľmi príjemnej vôni. Znáša sucho a piesčitú pôdu, preto dobre prosperuje aj v horúcom lete. Levandula sa dá pestovať v kvetináči, alebo ju môžeme zasadiť priamo do záhrady, kvitne počas celého leta. Najlepšie prosperuje na teplých a slnečných miestach. Levandule sa darí v pôde, ktorá má nízke množstvo živín a je dobre priepustná. V zime nesmie mať levandula príliš veľa vody, pretože je mimoriadne citlivá na mráz.

Výsadba levandule

Po posledných mrazoch je ten správny okamih na vysadenie levandule v záhrade. Preto počkajte na troch zamrznutých a od polovice mája vysadte rastliny do záhrady. Pri výsadbe vedľa seba dbajte na vzdialenosť približne 30 cm. Po výsadbe levandulu dobre zalejte a v prvých týždňoch po vysadení udržiavajte pôdu vlhkú. Aby si levandula zachovala krásny vzhľad, nezostarla a bohato kvitla, musíte ju v správnom čase zstrihať. Prvé mierne zstrihanie vykonajte hneď po kvitnutí. Na jeseň ešte raz odstráňte zvädnuté stonky kvetov z druhého kvitnutia. Na začiatku jari zstrihajte poloker až po zdrevnatené časti. Na zastrihnutých miestach sa rastlina rozvetví, vďaka čomu zostane kompaktná a pekne košatá.

Levanduľa a jej využitie

Levanduľa lekárska je tradičnou liečivou rastlinou a kuchynskou bylinkou s viac ako 160 preukázanými látkami. Už stáročia je známy upokojujúci a uspávací účinok éterického levanduľového oleja, preto sa pomocou neho liečia bolesti hlavy a nervozita. Levanduľa uvoľňuje nervový systém, pôsobí ako antidepresívum a zlepšuje náladu. Levanduľa tiež podporuje hojenie rán. **Levanduľový čaj** pôsobí dobre na spánok, antibakteriálne, pri zápaloch hrdla a hltanu. Okrem toho zmierňuje nadúvanie, pocit plnosti a kŕče v bruchu.

Levanduľa je dôležitou prísadou aj v kuchyni. Používa sa na zjemnenie múčnikov, omáčok, jedál z rýb, jahňaciny a ochutenie šalátov. Taktiež voňavkársky priemysel nedá dopustiť na levanduľu - kvety levandule spracováva v mydlách, sviečkach, vonných vrecúškach a parfumoch. Levanduľová vôňa sa využíva aj na odpudzovanie hmyzu a proti šatovým moliam.

Výroba levanduľového vrecúška

Nazbierate si levanduľový kvet, ktorý usušíte v miske na balkóne, alebo v interiéri. Už pri sušení Vám kvet levandule urobí krásnu vôňu v priestore. Počas sušenia kvetu levandule si nájdite látkové vrecúško, ktoré použijete napríklad zo šperkov, bižutérie, či sušených hŕibov. Ak takéto vrecúško nemáte, ľahko si ho vyrobíte z kúska látky, ktorú si zošíjete a vystrihnete.

Následne prevráťte, aby obšitý okraj bol z vnútra vrečka. Vrecúško si naplníte sušeným kvetom levandule a otvor zviažete ozdobnou stuhou. Levanduľové vrecúško si môžete dať do skrine, ktorú vám krásne rozvoní, alebo pod vankúš a to len uvidíte ako sa vám bude dobre spať. Voňavé vrecúško, či srdiečko je vhodné aj ako darček pre vášho blízkeho.

Peňažný príspevok na prepravu

Vedeli ste, že osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP) môžu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny (UPS VaR) požiadať o peňažný príspevok na prepravu? Ako zistíte, či naň máte nárok?

Peňažný príspevok na prepravu slúži **na zabezpečenie prepravy osoby** s ŤZP na jej pracovné, vzdelávacie, rodinné alebo občianske aktivity, ak je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

Podmienky nároku

Peňažný príspevok sa poskytnie, ak:

- je osoba s ŤZP odkázaná podľa komplexného posudku na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom,
- osoba s ŤZP na svoje pracovné aktivity, vzdelávacie aktivity, rodinné aktivity alebo občianske aktivity využíva prepravu zabezpečovanú osobou, ktorá má oprávnenie na vykonávanie prepravy (väčšinou taxi služba), obcou alebo registrovaným poskytovateľom sociálnych služieb (napr. nezisková organizácia),
- UPS VaR vydá rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku a toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť,
- sa má preprava osoby s ŤZP vykonať v čase, keď osobné motorové vozidlo, na ktorého kúpu sa poskytol peňažný príspevok nie je technicky spôsobilé na premávku na pozemných komunikáciách.

Osoba s ŤZP je odkázaná podľa komplexného posudku na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná z dôvodu:

- ťažkej poruchy mobility premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb (napríklad autobus, električka, vlak, trolejbus) a späť, nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z takéhoto vozidla, alebo
- duševnej poruchy s často opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania prepravovať sa vozidlom verejnej hromadnej dopravy osôb, alebo
- ťažkej poruchy zvieráčov prepravovať sa vozidlom verejnej hromadnej dopravy osôb.

Peňažný príspevok sa poskytuje na základe preukázaných výdavkov na prepravu zabezpečovanú vyššie uvedenými osobami.

Žiadosť o príspevok

Žiadosť o priznanie peňažného príspevku sa podáva písomne na UPS VaR príslušnom podľa miesta trvalého pobytu žiadateľa.

Výška príspevku

Peňažný príspevok je možné poskytnúť mesačne najviac vo výške 51,02 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo je 119,61 €. Výška príspevku sa určí percentuálnou sadzbou v závislosti od preukázaných nákladov na prepravu a od príjmu osoby s ŤZP.

Peňažný príspevok **nie je možné poskytnúť**, ak:

- sa osobe s ŤZP poskytuje peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,
- je osoba s ŤZP vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla,
- príjem osoby s ŤZP prevyšuje päť násobok sumy životného minima.

DEJINY VINOHRADNÍCTVA NA SLOVENSKU

Vinič hroznorodý patrí medzi najstaršie kultúrne rastliny. Väčšina vedeckých publikácií uvádza, že vinič pochádza zo strednej Ázie a z Kaukazu z oblasti Čierneho a Kaspického mora. Podľa vykopávok archeológov a nálezov semien viniča sa zistilo, že vinič sa rozšíril ďalej do Egypta, Sýrie, Babylonie, potom do Číny, Palestíny a Grécka. Z Grécka sa rýchle rozšíril do Rímskej ríše a do oblastí, ktoré Rimania pri svojich

výbojoch obsadzovali. Predpokladá sa, že väčšina vinohradníckych oblastí v Európe vznikla na územiach, ktoré boli obsadené Rimanmi. Predpokladá sa, že vinič hroznorodý sa na územie Slovenska dostal v dobe Rímskej ríše. Vďaka Rimanom sa na Slovensku rozšírili ušľachtilé odrody viniča. Prvé písomné správy o jeho pestovaní na území dnešného Slovenska sú zo začiatku 9. storočia z Nitrianskej stolice. Zlatým obdobím vinohradníctva bolo 18. storočie, počas panovania Márie Terézie a Jozefa II. Na území dnešného Slovenska v roku 1720 bolo približne 57.000 hektárov vinogradov, čo bola takmer trojnásobne väčšia výmera, ako je v súčasnosti. Od polovice 18. storočia sa postupne znižuje produkcia hrozna a výroba vína. Spôsobila to hospodárska politika habsburského panovníckeho dvora, ktorý uprednostňoval rakúske vína. Na nepriaznivý vývin mal veľký vplyv aj nárast konzumácie piva.

Pokles vinohradníckej výroby na Slovensku v druhej polovici 19. storočia zapríčinilo rozšírenie hubových a predovšetkým zhubného škodcu vinogradov vošky viničovej – fyloxéry. Táto choroba sa dostala do Európy spolu s americkým viničom. Narastajúce problémy s novými chorobami v prvých desaťročiach 20. storočia sa stali podnetom na vybudovanie kvalitného vinohradníckeho a vinárskeho výskumu. S týmto cieľom vznikol v roku 1924 v Bratislave samostatný Vinársky ústav. V tridsiatych rokoch dochádza opäť k zveľaďovaniu vinohradníctva. Plochy viníc sa rozširujú a mení sa odrodová skladba.

V roku 1936 vzniklo v Pezinku Slovenské vinohradnícke družstvo s cieľom podporiť spoločný odbyť vína. Pezinok sa tak stal centrom vinohradníctva a vinárstva na Slovensku.

VINIČ V ŽIVOTE NAŠICH PREDKOV

Hrozno je ovocím slnka a radosti. Ako pokrm všedného dňa sa konzumovalo veľmi zriedkavo, pretože bolo príliš vzácnou surovinou. V kuchynskej úprave sa používalo ako náplň do osúchov, závinov a buchiet. Chlieb a víno sa stali symbolom dostatku, istoty a rodinnej pohody. Víno zohrávalo dôležitú úlohu v stravovaní, liečení, zvykosloví a v spoločenskom živote ľudí. Víno sa v jedálnom lístku všedného dňa objavovalo ako prídavok do čaju. Západoslovenské „zhrívané“ víno sa korenilo škoricou, klinčekmi a prisládzalo medom. Skysnuté víno sa používalo namiesto octu.

Víno bolo dôležitým zdrojom kalórií pri náročnejších pracovných výkonoch vo viniciach, na poliach, a v gazdovstve vôbec. Osobitnú úlohu zohrávalo pri slávnostných rodinných príležitostiach. Najviac vína sa vypilo na svadbách. Víno vo vinárskych krajoch sa podávalo aj pri takých príležitostiach, pri ktorých bola inde typickým nápojom pálenka.

Víno nebolo iba nápojom, ale ako prastarý liečebný prostriedok našlo v ľudovej medicíne rozličné uplatnenie. Vo vinorodých krajoch sa na liečbu používali aj vedľajšie produkty. Červeným vínom sa natierali reumatické údy, kríže, varené slúžilo ako prostriedok na potenie. Deťom sa pri vyrážaní zúbkov natierali vínom ďasná. Obklady z čerstvých treštorín znižovali horúčku. Svättojánske víno sa používalo ako preventívny i univerzálny liečebný prostriedok známy na západnom Slovensku.

VINOBRANIE

Oslava vína siaha až do dávneho staroveku. Dionýzie na počesť boha vína Dionýza prebiehali na prelome marca a apríla v Aténach a trvali šesť dní. Rovnako oslavovali aj Rimania. V ich prípade sa však oslavy vymkli spod kontroly a až v roku 186 p.n.l. zasiahol senát a prijal proti hriešnikom prísne opatrenia. Vinobranie alebo obračka je zber hrozna (lat.vindemia), spravidla zakončený slávnosťou. V minulosti mali charakter ďakovných osláv spojených so symbolickým odovzdávaním prvých plodov zemepánovi. Oberačkové slávnosti, ktoré trvali od piatka do nedele.

Historici uvádzajú, že prvé správy o pezinských vinohradoch a slávnostiach pri začiatku obračiek čiže vinobraniach pochádzajú z 13. storočia.

Vinohradníctvo tu bolo dôležitou súčasťou života obyvateľstva. Za nádielku vinári ďakovali svojmu patrónovi, svätému Urbanovi. Podľa archívnych záznamov, prvý dúšok vždy ochutnávali predstavitelia mesta, čiže richtár, mešťanosta a senátori. Neskôr obyvateľom slávnosť spríjemňoval alegorický sprievod. Viedol ho listami viniča vyzdobený voz sprevádzaný ľuďmi, ktorí sa na príprave vína podieľali. V jeho závese pokračoval voz s dievčatami, ktoré ponúkali na ochutnanie hrozno a mušt. Kolónu uzatvárala kráľovná obračkových slávností usadená na vínnom sude.

Na začiatku 20. storočia zažili obračkové slávnosti pre krízu útlm a prebiehali len komorne vo viechach. Tradície na chvíľu ožili v 30. rokoch, kým ich opäť nezatienil začiatok vojny. Až v roku 1958 sa začali opäť tešiť obľube a pretrvávajú s istými obmenami dodnes.

Dudince

Kúpeľné mesto Dudince leží na juhozápadnom okraji Banskobystrického kraja na úpätí Krupinskej kotliny v okrese Krupina.

Dudinská voda je prírodná liečivá minerálna voda s charakteristickým zápachom síry a je známa svojím unikátnym zložením v strednej Európe. Kombinácia oxidu uhličitého a sulfátu a jej vysoká mineralizácia ju predurčujú na liečbu i prevenciu širokého spektra ochorení: srdcovo-cievnych, nervových a pohybového aparátu. Pitie sírnej dudinskej vody priaznivo pôsobí pri ochoreniach pečene, dny, osteoporóze, diabetes mellitus, ochoreniach zažívacieho traktu a psychiatrických ochoreniach.

Najvýznamnejší rozmach kúpeľov nastal po roku 1960, kedy začala výstavba kúpeľných hotelov. Podľa miestnej legendy dudinské minerálne vody objavili už Rimania v 2.storočí n.l. počas ťažení cisára Marca Aurélia na území dnešného Slovenska. Táto povest sa viaže na tzv. rímske kúpele, ktoré sa nachádzajú v areáli kúpeľov. Či skutočne Rimania rozložili svoj tábor v okolí Dudiniec nie je archeologicky potvrdené, vieme však s určitosťou povedať, že okolie travertínového kopca Gestenec bolo obývané už v mladšej dobe kamennej.

Dudinské minerálne vody boli po prvýkrát oficiálne spomenuté profesorom Henrichom Johanom von Crantzom v roku 1777. Vo svojom diele o zdravotných prameňoch ich uvádza ako teplé liečivé pramene Gyogy.

Koncom 19.storočia preskúmali pramene odborníci Viedenského zemepisného ústavu a pracovníci Banského geologického ústavu. Na základe prieskumov boli dudinské minerálne vody oficiálne uznané v roku 1894 za liečivé a od druhej polovice 19.storočia sa začali pramene využívať na liečebné účely.

V roku 1953 vznikli Československé

štátne kúpele v Dudinciach. Po roku 1960 začal ozajstný rozmach mesta. Začalo sa s výstavbou moderných kúpeľných domov a podnikových rekreačných zariadení. V roku 1962 bol postavený liečebný dom Rubín, v roku 1970 Smaragd a Krištál, v roku 1986 Sitno, ktoré bolo v roku 1991 premenované na Diamant.

Dudince získali štatút kúpeľného mesta 11.mája 1983.

Zakladateľom Kúpeľov Dudince bol Gróf Hugo Oberndorff. Kúpele Dudince navštívil aj Kráľ Matej Korvín a Cisárovná Alžbeta, známa ako Sissi.

Dudinská voda sa predávala v obchodoch s odporúčaním ako pitná kúra proti žalúdočnej kyseline, pri poruchách tlaku, ale aj ako stolová voda. Vyvážala sa aj do

zahraničia, napríklad do USA či Egypta pod názvom „Dudinská liečivá voda“ či Kráľovná minerálnych stolových vôd“.

Povesti o kúpeľoch Dudince

V Dudinciach sa liečivá sila prírodných prameňov spája s vílou Dudinkou, ktorá je ich patrónkou. Dnes je víla zobrazená aj na erbe mesta, či tvorí logo Kúpeľov Dudince. V čase rímskych dobyvačných ťažení v 2.storočí n.l. v období tzv. Markomanských vojen a za vlády cisára Marca Aurelia sa rímske légie preplavili cez Dunaj do krajiny Kvádov. Na území dnešných Dudiniec nechal rozložiť tábor rímsky vojvodca Aquillius, ktorý tu kontroloval územie. S vojvodom prišiel aj jeho malý syn Decimus. Niekoľko dní po postavení tábora sa Rimania dostali do potýčky s miestnymi Germánmi, pričom niekoľkých zajali. V ten večer svietil nad táborom obrovský mesiac v splne. V tú noc mal Aquillius zvláštny sen. Snívало sa mu o krásnej neznámej dievčine, ktorá vylieva z pohára na hlavu Decima vodu, pričom sa mu prihovorila. Ráno našiel vojvodca synov stan prázdny. Aquillius dal prehľadať tábor, avšak márne. V tábore sa syn nenachádzal. V tom si spomenul na veľký mesiac, ktorý pravdepodobne volal jeho syna preč. Keď ho otec hľadal, prišiel až na miesta, kde zo zeme vyvierali teplé pramene. Z teplých vôd vychádzal čudný zápach. Práve tam v močarínach objavil telo svojho mŕtveho syna. Nad ním sa skláňala víla z jeho sna. Povedala otcovi o príchode Decima a tiež, že jeho syn stále žije. Vojvodca zdvihol bezvládne telo do náručia a nasledoval vílu. Víla sľúbila, že pomôže oživiť Decima, ale len pod jednou podmienkou. Žiadala prepustiť zajatcov. Keď Aquillius súhlasil a odovzdal svoj meč víle ako dôkaz, že sľub splní, víla pokropila chlapca živou vodou a ten náhle ožil. Keď sa Aquillius vrátil do tábora, dal ihneď prepustiť zajatých Germánov.

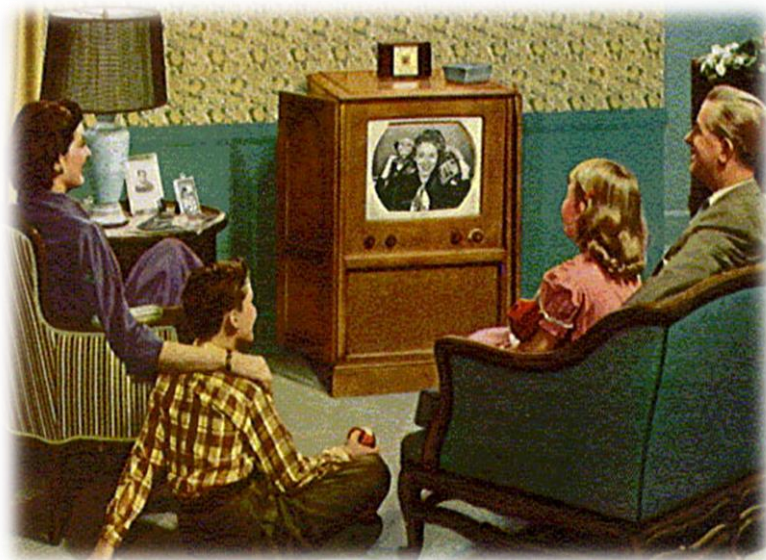

Povešť o Cisárskej vode.

Ďalšia dudinská povesť hovorí o grófovi Oberndorfovi, majiteľovi dudinských kúpeľov, ktorý chcel prekvapiť cisárovnú Sissi pri jej návšteve Dudiniec niečim netradičným. Z liečivej vody, ktorej pitie málokomu chutilo pre nepríjemný zápach pripomínajúci skazené vajce – „záprdok“ (dudinskú vodu domáci nazývajú aj „prdlavka“), sa rozhodol vytvoriť osviežujúci nápoj bez zápachu. Úlohou poveril istého lekárnik. Ten miešal dudinskú „prdlavku“ s kadečím.

Najviac však s dudinským vínom, kým sa mu naozaj nepodarilo vytvoriť lahodný a osviežujúci nápoj. Na počesť cisárovnej ho nazval Dudinská cisárska voda. Cisárovná bola natoľko očarená nápojom, že si ho naďalej objednávala aj po odchode z Dudiniec. Lekárnik mal grófovi vytvoriť aj ďalšie nápoje, avšak ten zmizol a spolu s ním zmizlo aj tajomstvo cisárskej vody.

Ako vznikala televízia, príbeh vynálezu, ktorý zmenil svet...

Dvadsiate storočie by sa s istou dávkou nadhľadu dalo označiť ako "Storočie televízie". Táto mašinka sa totiž postupne stala dennodennou súčasťou životov mnohých z nás. Prečítajte si príbeh vynálezu, ktorý zmenil svet!

Počiatky televízie, vysielanie a samotných televízorov siahajú až hlboko do 19. storočia. Informácie sa vtedy vo

svete pomaly, ale isto začali šíriť sofistikovanejšími spôsobmi, a to napríklad telegrafmi a neskôr aj telefónmi. Preto bolo ľudstvo zvedavé, kedy postúpi na vyššiu úroveň, čo v tomto prípade znamenalo najskôr obrazový a neskôr aj audiovizuálny prenos informácií. Vedecké špičky a aj obyčajní konzumenti boli touto mimoriadnou predstavou fascinovaní. Fotografie už boli známou vecou a od roku 1896 a prvého filmu aj pohyblivé obrázky. Čo by teda mohlo byť lákavejšie, ak by si čosi také mohli vychutnať priamo v teple svojho domova?

Za začiatok vývoja v tomto smere môžeme považovať počínanie študenta univerzity v Lipsku Paula Gottlieba Nipkowa. Ten v roku 1884 vyvinul technológiu rotujúcej platne, ktorá mala prostredníctvom drôtu zabezpečiť rasterizáciu obrázkov. A aj keď napriek snahám sa mu vytvoriť fungujúci model nepodarilo, jeho systém bol používaný až do roku 1939. Veľký posun dosiahol Škót John Logie Baird, ktorý 25. marca 1925 prvýkrát ukázal verejnosti obrázky v pohybe. Na svoju prezentáciu nepoužil ľudskú tvár, ale bruchovravecú bábku, ktorá mala väčší kontrast a bola preto lepšie rozlíšiteľná. Priekopník Baird sa však potýkal s veľkým problémom – potreboval doceliť, aby bol obraz vysielaný v rozlíšení aspoň 12 snímok za sekundu, čo sa mu podarilo až o rok neskôr. Prvé televízne vysielanie sa uskutočnilo v septembri 1929 vďaka kooperácii Bairda a British Broadcasting Corporation (BBC). Prešlo však až ďalších sedem rokov, keď bolo spustené prvé oficiálne, ktoré mohlo byť označené za verejné a pravidelné. Udalosť sa tak 2.11.1936 v Anglicku. V počiatkoch sa televízne vysielanie stretávalo s mnohými problémami a jeho kvality boli diskutabilné. Napríklad prvé prenášané bejzbalové zápasy boli nakrúcané iba na jednu kameru. V našich končinách sme sa čohosi takého dočkali pár rokov po druhej svetovej vojne. Československá televízia začala svoju púť po domácnostiach 1. mája 1953, avšak pravidelné, resp. denné televízne vysielanie prišlo až v roku 1959.

Prvé televízory využívali kombináciu optických, mechanických a elektronických technológií, aby zachytili, odoslali a zobrazili pohyblivé obrázky. Za priekopníka v

tomto smere môžeme považovať Phila Farnswortha, ktorý 1.9.1928 tlačí predstavil prvý funkčný televízny systém. Aby toho nebolo málo, o tri roky na to nemecký vedec Manfred von Ardenne predviedol čosi podobné, ale pre verejnosť. Čiernobiely televízory sa najmä po konci druhej svetovej vojny v druhej polovici štyridsiatych rokov stali komerčnou bombou, keď sa ich predalo viac ako 10 miliónov kusov. Hoci prvý návrh na

vysielanie vo farbe bol obsiahnutý už v nemeckom patente z roku 1904, trvalo niekoľko desaťročí kým sa o čomsi podobnom začalo reálne uvažovať. Najväčšiu zásluhu na tom mal Mexičan Guillermo González Camarena, ktorému môžeme vďačiť za funkčný systém zobrazovania farieb (patentovať si ho nechal v USA v roku 1942).

Prvý pokus televízie CBS prerušil v roku 1951 začiatok kórejskej vojny, o necelých 24 mesiacov na to však už Američania spustili prvé regulované vysielanie. O päť rokov nasledovala prekvapujúco aj Kuba, do krajín západu ako Nemecko, Francúzsko či Veľká Británia dorazila nová technológia až v roku 1968.

A viete, aký bol prvý slovenský televízor? Išlo o model Tesla 4110U Oravan. Išlo o 12-kanálový čiernobiely prijímač s 13,25" (35 cm) obrazovkou. Na trh prišiel v roku 1960, mal 16 elektróniek a jednu germániovú diódu. Predával sa za 2 600 Kčs, čo bolo na tú dobu značný peniaz. Išlo o správne načasovanie, pretože Československá

televízia zahájila svoje vysielanie 1. mája 1953. V tom istom roku vyrobila česká Tesla Strašnice prvý televízny prijímač v Československu, Teslu 4001. Vyrobili však dokázali len 100-tisíc televízorov ročne, preto sa miesto na väčšiu produkciu našlo v Nižnej na Orave. V najlepšom období dodával na trh národný podnik Tesla Orava až 500 000 prijímačov za rok.

Prvý model vyrábaný na Orave bol z Čiech prebraný model Tesla 4102U Mánes. Teslu 4110U Oravan navrhli Viktor Knotek s Jánom Vikrutom. Základ tvorilo riešenie prebraté od Mánesu, Oravan však oddelil ovládaciu časť od obrazovej. Na tú dobu ponúkal televízor aj revolučné riešenie, dalo sa k nemu dokúpiť káblové diaľkové ovládanie.

Otvorenie letnej terasy.

Krásna letná výzdoba, osviežujúca citrónáda s mäťou a vlastnoručne vyrobená zmrzlina urobili deň ešte príjemnejším. Príjemná hudba hrala do tanca a dotvárala skvelú atmosféru posedenia.

Tréning pamäte. Klienti mali možnosť prejsť si 10 stanovísk, na ktorých si trénovali pamäť prostredníctvom rôznych zmyslov. Každé stanovisko bolo zamerané na iný zmysel, takže sme precvičili nielen mozog, ale aj celé telo! Od vizuálnych hádaniek, cez vône a zvuky, až po hmatové a chuťové cvičenia.

Športové hry DJŽ.

Na terase bolo sedem stanovísk a všetci, ktorí prišli, boli víťazmi. Hoci sme mali troch oficiálnych víťazov, skutočne zvíťazil každý, kto sa zúčastnil, či už aktívne, alebo pasívne. Skvelý deň plný športu a radosti!

Posedenie pri čaji. Oblúbené stredy , keď si posedíme pri čajíku s chutným koláčikom, ktorý spoločne upečieme v našej kuchynke.

Aktivity v pavilóne DAT.

Počas leta naplno využívame našu terasu, kde si užívame slniečko a teplé počasie.

Organizujeme rôzne aktivity, ako je cvičenie na čerstvom vzduchu, tancovanie a počúvanie obľúbenej hudby. Tiež si radi zahráme bingo, čo vždy prinesie veľa zábavy a dobrej nálady.

Aktivity v pavilóne C. Na terase, ktorú sme si sami premenili na kvetinový raj, trávime čas cvičením, hraním binga, pečením palacinek a rôznymi hrami. Pomáha sa aj z pohodlia domova maľovaním záhradných trpaslíkov.

Letná DJŽ grilovačka na našej terase. Pochutnali sme na šľavnatom melóne, sladkom hrozne a rôznych grilovaných dobrotách, ktoré krásne rozvoniavali. Na zahasenie smädu sa podávalo nealko pivo, osviežujúca letná malinovka a obľúbenú Vinea. Atmosféra bola uvoľnená a všetci sme si pochutnali na skvelom jedle a nápojoch.

Kreatívna jeseň

Jeseň je obdobím plným farieb, vôní a inšpirácie. Toto krásne ročné obdobie je ideálnou príležitosťou pre vás, aby ste sa zapojili do kreatívnych aktivít a vytvorili si vlastné dekorácie, ktoré skrášlia vaše domovy. Používanie prírodných materiálov a jednoduchých techník je kľúčom k tomu, aby ste si mohli tieto projekty užiť aj bez predchádzajúcich skúseností s ručnými prácami. Poďme sa pozrieť na niekoľko nápadov.

1. Jesenné venčeky - venčeky sú klasickým dekoratívnym prvkom, ktorý sa dá ľahko vyrobiť. Na ich výrobu môžeme použiť suché konáriky, lístie, šišky, gaštany a vetvičky. Všetko čo nájdete pri prechádzke v parku. Venčeky môžu byť zavesené na dvere alebo umiestnené ako stredobod stola.

2. Jesenná lístková girlanda - girlandy z farebných jesenných listov sú nádhernou ozdobou na okná alebo steny. Môžete si nazbierať rôzne druhy a farby listov, ktoré sa potom jednoducho navlečú na špagát alebo niť. Pre dlhšiu trvácnosť sa listy môžu predtým usušiť medzi papierovými obrúskami a zaťažovať knihami.

3. Jesenné svietniky - na vytvorenie jesenných svietnikov môžete využiť poháre na zaváranie. Stačí ich ozdobiť jesennými lístkami, ktoré sa prilepia pomocou lepidla a uviazať na hrdlo kúsok špagátu. Pre väčší efekt môžete do pohárov vložiť sviečky na tužkové baterky. Tento jednoduchý výrobok prináša teplé a útulné osvetlenie do každého priestoru.

4. Jesenné košíky - staré prútené košíky môžu dostať nový jesenný vzhľad pomocou prírodných materiálov. Naplňte ich šiškami, sušenými kvetmi, farebným lístím a malými tekvicami. Košíky môžu byť umiestnené na stole, poličke alebo pri vchodových dverách, kde budú vítaným pohľadom pre každého návštevníka.

Tvorivé aktivity nielenže prinášajú radosť a uspokojenie, ale tiež podporujú aj jemnú motoriku. Jeseň je ideálnym obdobím na to, aby sme sa inšpirovali prírodou a vytvorili krásne dekorácie, ktoré nám pripomenú čaro tohto ročného obdobia.

Tak neváhajte a pustite sa do tvorenia – výsledky budú určite stáť za to!

Slivkový koláč – foto recept s našej kuchynky

2 hrnčeky polohrubá múka
1 hrnček cukor
1 hrnček mlieko
1/2 hrnčeka olej
2 ks vajcia
1 ks kypriaci prášok do pečiva
600 g sliviek, čím viac, tým lepšie

1. Všetky suroviny zmiešame v miske.
Dôkladne premiešame.
Na vyšší plech dáme papier na pečenie.
Cesto vylejeme na plech-rozмеры 35x25cm.

2. Slivky, ktoré sme si nazbierali z nášho parku
umyjeme, osušíme, rozpolíme. Vyberieme kôstky.
Veľmi dôležitá je ochutnávka ovocia.

3. Slivky kladieme na cesto
kožou dole. A nakoniec
posypeme škoricovým
cukrom.

4. Umyjú sa riady v ručnej
umývačke a môžeme
pozvať všetkých na terasu
posedieť si
pri čaji, kávičke a koláčiku.

Dobrú chuť .

prpravila Eva Vaculčíková, inštruktorka sociálnej rehabilitácie, pavilón B

predstavujeme vám ...

Z nášho kolektívu Vám predstavujeme zamestnancov , ktorí nechali nazrieť do svojho profesijného a súkromného života . Tentokrát predstavíme silu tímu sociálneho úseku.

DNES : kolektív zamestnancov sociálneho úseku

Práca v zariadení pre seniorov je viac než len povolanie; je to poslanie. Každodenný kontakt so seniormi vyžaduje nielen profesionálne schopnosti, ale aj veľkú dávku empatie, trpezlivosti a tímovej spolupráce.

V našom zariadení pre seniorov máme to šťastie, že máme skvelý tím dvanástich zamestnankýň sociálneho úseku, ktoré sú rozdelené do štyroch pavilónov. Spoločne vytvárajú harmonické a podporujúce prostredie.

Pavilón A (kancelária):

Lenka Kramárová, Michaela Válovčanová, Lucia Luknárová

Pavilón B:

Dominika Kraljovski, Eva Vaculčíková, Eva Doležalová

Pavilón C:

Michaela Danišová, Erika Nipčová, Michaela Gáľová

Pavilón DAT:

Simona Šubínová, Renáta Batunová, Mária Feckaničová

Zamestnankyne sociálneho úseku, okrem iného, majú na starosti plánovanie a organizovanie rôznych aktivít, ktoré obohacujú každodenný život. Sú to dynamické a kreatívne osobnosti, ktoré sa starajú o to, aby v zariadení nebola nuda. Organizujú kultúrne podujatia, tvorivé dielne, športové a iné aktivity. Ich práca nielenže pomáha udržiavať fyzickú a duševnú aktivitu, ale tiež podporuje sociálnu interakciu a vytvára silné komunitné väzby. Tieto pracovníčky dokážu zorganizovať deň plný radosti a smiechu, čím prispievajú k pozitívnej atmosfére v celom zariadení. Sú zodpovedné za vytváranie a aktualizáciu individuálnych plánov, monitorovanie sociálnej integrácie a celkového stavu klientov a riešenie akýchkoľvek vzniknutých problémov.

Tím zamestnancov sociálneho úseku v našom zariadení je dôkazom toho, že keď sa spojí odbornosť s ľudskosťou, výsledkom je neoceniteľná starostlivosť, ktorá mení životy. Ich práca je nielen zamestnaním, ale aj prejavom lásky a úcty ku starším generáciám.

pripravila Eva Vaculčíková, inštruktorka sociálnej rehabilitácie, pavilón B

Milí čitatelia, vedeli ste, že . . . ?

Prvá kniha napísaná na písacom stroji je detská kniha „Dobrodružstvá Toma Sawyera“ od Marka Twaina, publikovaná bola v roku 1876.

Prvú audioknihu na svete urobil Thomas Alva Edison a je ňou detská riekanka. Ten totiž v roku 1877 na svoj novo vynájdený fonograf ako prvý zvukový záznam na svete nahral riekanku *Mary Had a Little Lamb* = Mária mala jahniatko.

Najmenšia kniha na svete má len 70 × 100 mikrometrov a je taktiež venovaná deťom. Na prečítanie tejto 30-stranovej knihy o hrúbke vlasu je potrebný skenovací elektrónový mikroskop.

Najväčšia publikovaná kniha má 7,48 metrov štvorcových. Jej 400 strán je kompiláciou príbehov, umeleckých diel a poézie o Texase od tisícky detí a študentov. Výnos z predaja knihy je venovaný programom na rozvoj gramotnosti.

Najstaršia kniha na svete má odhadom okolo 2700 rokov a je celá z 24 karátového zlata. Bola nájdená v Bulharsku, má šesť strán, je napísaná etruskými znakmi.

Na záver vám ponúkame typy na knihy, ktoré by sa vám mohli páčiť:

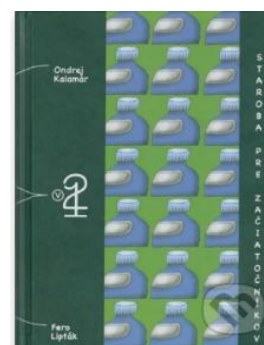

Som Baťa, dokážem to! (J. Banáš)

Po motivačnom románe *Prebijem sa!* Štefánik, prináša Jozef Banáš príbeh najúspešnejšieho česko-slovenského a jedného z najúspešnejších svetových podnikateľov – Tomáša Baťu zakladateľa.

Štaroba pre začiatočníkov (F. Lipták a O. Kalamár)

Napriek názvu a podnázvu je kniha určená všetkým generáciám a všetkým ľuďom dobrej vôle. Osvedčená dvojica Kalamár – Lipták (aforista – výtvarník) po úspešnej knihe *DROBNOSTI FLAJSTROV* (Petrus, 2022) dokazuje aj v tomto dielku, že aj tie najťažšie a najhoršie prekážky sa dajú preskočiť (alebo podliezť) s humorom a nadhľadom.

V mene jej veličenstva (J. Pronska)

Jedna z našich najúspešnejších spisovateliek Jana Pronska už dlhé roky kraluje žánru slovenskej historickej romancy. Vo svojom novom, dvadsiatom šiestom románe s názvom *V mene jej veličenstva* nám opäť jedinečným spôsobom približuje skutočné historické udalosti a na ich pozadí rozvíja pútavý príbeh ťažko skúsanej lásky rytiera Viliama a kňažnej Valentíny.

NOVÍ KLIENTI, ktorí medzi nás prišli: jún – júl - august

pani Eva
pani Božena
pani Anna
pán Róbert

pani Renáta
pani Veronika
pani Eva
pán Bohumil

pán Cyril
pani Ingrid
pán Štefan
pani Mária

pani Eva
pani Mária
pani Mária

pani Anna
pani Ľudmila
pani Pavlína

Vitajte medzi nami!

NAŠI OSLÁVENCI: september – október – november

p. Marta B.
p. Tilda M.
p. Cyril V.
p. Mária Č.
p. Viera B.
p. Renáta S.
p. Margita Š.
p. Zdenka V.
p. Róbert Š.

p. Eva P.
p. Jozef O.
p. Roman P.
p. Ľubomír K.
p. František F.
p. Eva M.
p. Anna K.
p. Anna L.
p. Bohumil M.

p. Eva L.
p. Daniela A.
p. František R.
p. Pavol K.
p. Emil H.
p. Karol U.
p. Ján G.
p. Alžbeta Z.

p. Alexander Č.
p. Ján S.
p. Marta Č.
p. Anna Š.
p. Viera Š.
p. Matilda Z.
p. Jaroslav K.
p. Anna N.

p. Jozef B.
p. Valentín Z.
p. Helena D.
p. Soňa P.
p. Edita S.
p. Ingeborg D.
p. Neva R.
p. Ida V.

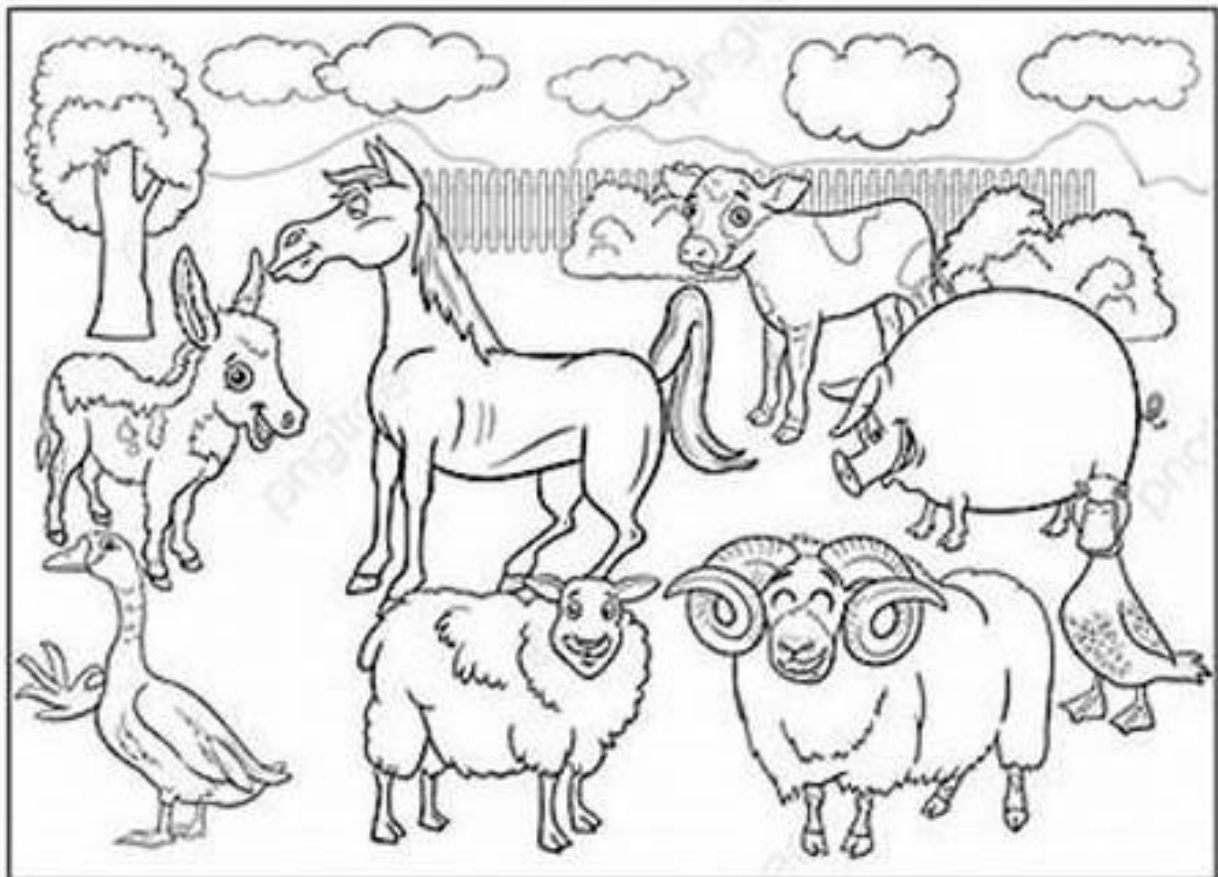
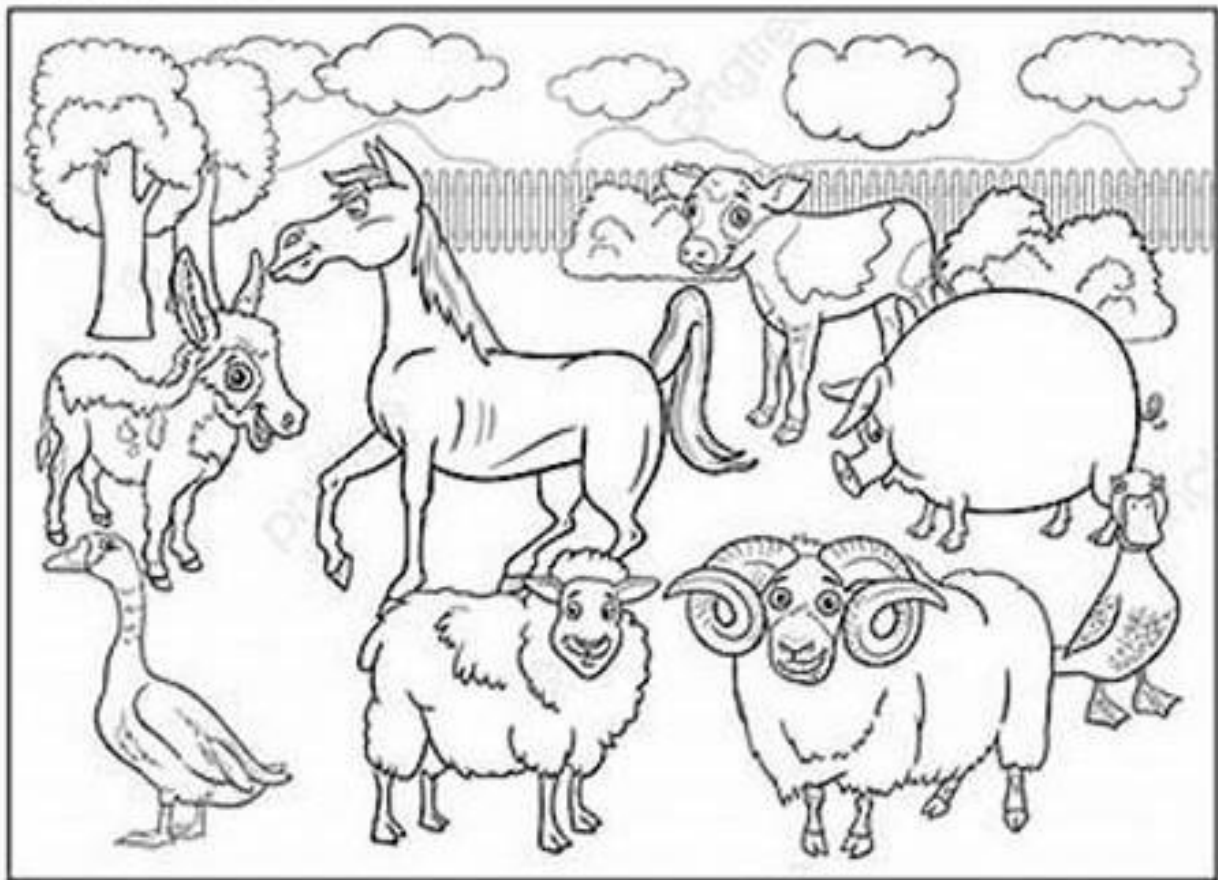
Srdečne blahoželáme!

A čo pre Vás pripravujeme? september – október – november

- Jesenná brigáda – zveľadovanie areálu DJŽ
- DJŽ-branie
- Kávičkáreň
- Zdravotní klauni
- Tanečné rozcvičky
- Šikovné ruky, Tvorivé dielne
- Pamäťové hry
- Počúvanie hudby
- Tekvicová slávnosť
- Vystúpenie – deti z materskej školy - mesiac úcty k starším
- Relaxačné cvičenie
- Filmové premietania
- Spomienkové stretnutie k pamiatke zosnulých
- Spoločenské hry (karty, bingo, človeče nehnevaj sa!, šach)
- Svätá omša, ruženec
- Country zábava
- Prechádzky po areáli DJŽ
- Oslava jubilantov
- DJŽ vo fotografiách
- Spoločné pečenie, varenie

relax

Nájdi 10 rozdielov

OSEMSMEROVKA

„Potichu prichodí, s hukotom odchodí. Čo je to?“

Správnu odpoveď nájdete v riešení našej osemsmerovky...

BALÓN, DESIATA, DISCIPLÍNA, DOPAD,
FIRMA, FRÉZA, GAZDA, HRÁDZA,
KLADIVO, KONDÍCIA, MNÍŠKA,
NEBESÁ, ODKLAD, PEKÁR, PEKLO,
PILOT, POMSTA, PROFESORKA,
REPORTÉR, SPODNIČKA, STRÚČIK,
SÚČIASTKA, SÚPER, SVEDOK,
ŠÍPKA, VEŠIAK, VIERA, ZNELKA,
ZRNKO, ŽANDÁR

Odpoveď:

Niekoľko vtipov s jesennou tematikou:

Prečo sa listy na jeseň menia na oranžové?

Pretože sa príliš hanbia za to, že v lete zleniveli!

Čo povedal jeden strom druhému na jeseň?

"Mám pocit, že sa čoskoro opustíme."

Čo robí strom na jeseň, keď mu je zima?

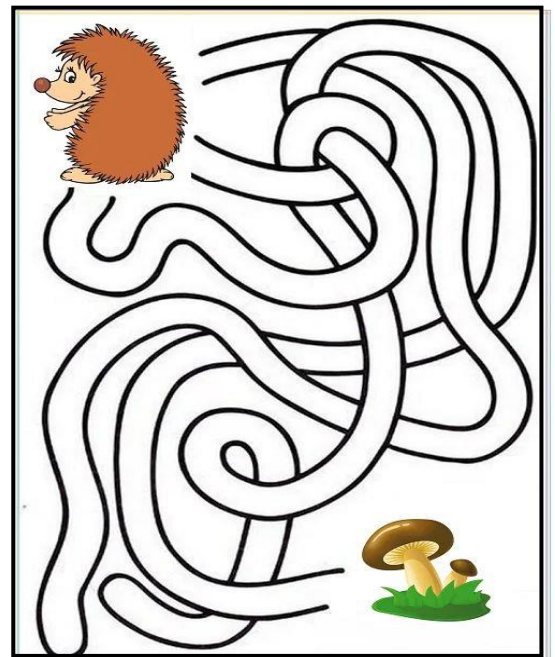
Oblečie si nový kabát z listov!

Prečo sa strašiak teší na jeseň?

Lebo je to jeho **žatva** humoru!

- Chytil som zlatú rybku a tá mi splnila dve želania.
- Hádam tri?
- Nie, jedno išlo ako DPH pre štát.

- Ako sa smejú ufóni?
- Od ufa k ufu.

- Dežo, zatvor okno, prší!
- Okno som zatvoril, aj tak prší.